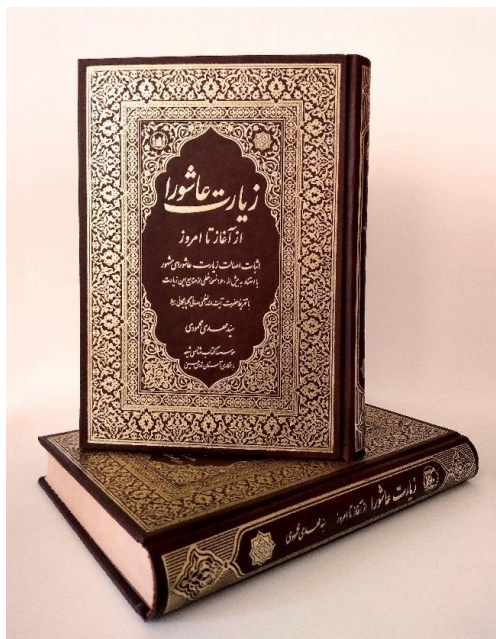

معرفی کتاب

دکتر محمدرضا فخرروحانی^۱

سید مهدی محمودی، زیارت عاشورا: از آغاز تا امروز، قم: موسسه کتابشناسی شیعه؛ کربلاء: العتبة الحسينية المقدسة، ۱۴۰۰ ش.

از جمله زیارت‌نامه‌های مشهور امام حسین علیه السلام، زیارت عاشورای معروفه بوده که دارای لعن و سلام در عبارت‌های پایانی است. هرچند سند این زیارت‌نامه به خداوند بزرگ می‌رسد. یعنی انشاکننده اولیه آن، حضرت حق تعالی است، اما در

حدود ۳۰ سال اخیر، دو نظر درباره این متن وجود داشته است. یکی زیرسوال بردن کل زیارت عاشورا و سندیت آن به لحاظ حدیث بودن است، زیرا از زبان حضرت امام محمدباقر و امام جعفرصادق علیهما السلام صادر شده است. دیگری، بحث درباره عبارات لعن موجود در فراز پایانی زیارت‌نامه است.

۱. استادیار دانشگاه قم (Abumahdi1061@gmail.com)

منکران اصالت زیارت عاشورا از این راه طرفی نبسته، راه به جایی نبردند. جواب‌های مفصل دریافت کردند. قدسیت زیارت عاشورا قابل انکار نیست. گروه دیگر که عبارت‌های لعن را افزوده‌های متاخر می‌دانند در این کتاب مورد خطاب هستند. در جواب به شبهات وارد شده، حجت الاسلام والمسلمین سید مهدی محمودی بیش از ۱/۵ سال تلاش مستمر، بیش از ۱۶۰ نسخه کهن از متن زیارت عاشورا را بررسی کرده، به این نتیجه رسیدند که تحریفی صورت نگرفته است.

در پایان باید اشاره شود که رعایت تقیه سبب شد تا در بعضی از نسخه‌های قدیم‌تر زیارت عاشورا، عبارت‌های لعن کوتاه‌تر باشد، زیرا زیارت عاشورا از ابتدا از جمله اسرار مهم و اعتقادی شیعه محسوب می‌شد. از جمله شخصیت‌های برجسته‌ای که این اصل تقیه را رعایت کردند، مرحوم شیخ طوسی بود. ایشان در دوره اقامت در بغداد مجبور به رعایت تقیه بود، به همین دلیل نسخه زیارت عاشورا در کتاب *المصباح* ایشان دارای عبارت مختصر شده لعن است. اما بعد از آنکه به دلیل فشارهای حنبلیان متعصب مجبور به هجرت به نجف اشرف شد، دیگر جایی برای تقیه نبوده، در کتاب *المصباح الکبیر* (تحریر نجف) صورت کامل و اصلی زیارت عاشورا نقل شده است.

برای اثبات این مطلب، کتاب مورد بررسی دارای تصاویر متعدد از عبارات لعن در نسخ قدیمی و کهن زیارت عاشورا است. تلاش‌های نویسنده محترم در به دست آوردن این همه نسخه‌های خطی کهن که از کتابخانه‌های شهرهای مختلف بوده، بسیار ارزشمند است. ایشان در اواخر بهمن سال ۱۴۰۰ به دعوت حرم مطهر حسینی سخنرانی‌هایی در تبیین یافته‌های خویش در کربلا ارائه فرمودند که مورد تحسین علمای اعلام کربلا قرار گرفت. همچنین در دیدارهایی که با علمای بزرگ و مراجع تقلید در نجف اشرف داشتند، همگی بر تلاش‌های ایشان صحنه گذاشتند. کتاب دارای تقریظ مرحوم آیت الله العظمی صافی گلپایگانی است.